

Kollektiivse tööõiguse mõnede aspektide õiguslik analüüs: huvikonflikti menetlemine

Lisa 1

Tehniline kirjeldus

Õiguslik analüüs (edaspidi Analüüs) käsitleb kollektiivse tööõiguse neid aspekte, mis jäävad ajaliselt lahkelt tekkimise ning streigi/töösulu alustamise õiguse tekkimise vahele.

Analüüsis peab sisaldama õiguslikku analüüsi järgmistes kollektiivse tööõiguse aspektides:

1. Õigus- ja huvikonflikti eristamise vajadus;
2. Õiguskonflikti menetlemine (sh töötajate ja tööandjate liitude/keskliitude, riikliku lepitaja, töövaidluskomisjoni, arbitraaži, kohtu ning teiste võimalike organite sekkumise järjekord, roll, õigused, kohustused, riiklik järelevalve ning vastava regulatsiooni vajalik detailsus);
3. Huvikonflikti tekkimine, sh moment ning alused/eeldused;
4. Huvikonflikti võimalikud osapooled, sh avaliku sektori läbirääkimiste erisused ning ühisesindused;
5. Huvikonflikti menetluse viisi valik (lepitamine, vahendamine, arbitraaž);
6. Punktis 5 valitud menetluse läbiviijad ning nende sekkumise järjekord, roll, õigused, kohustused ja vastava regulatsiooni vajalik detailsus;
7. Punktis 6 kirjeldatud huvikonflikti menetluse läbiviijate roll huvikonflikti ärahoidmisel (nn konsulteeriv/preventiivne tegevus) ning hilisema huvikonflikti menetlemise erapooletuse tagamine;
8. Sõltumatuna punktis 5 valitud menetluse liigist võimaliku vabatahtliku arbitraaži loomine, selle roll, õigused, kohustused ja vastava regulatsiooni vajalik detailsus;
9. Huvikonflikti menetlemise erisused nende isikute puhul, kellel on streigiõigus piiratud (miinimumteenuste osutajad);
10. Huvikonflikti menetlemise erisused nende isikute puhul, kellel on streikime keelatud (avaliku võimu teostajad);
11. Huvikonflikti menetlemise erisused nende isikute puhul, kes ei ole avaliku võimu teostajad, kuid töötavad riigi või kohaliku omavalitsuse asutuses;
12. Huvikonflikti menetlemise riiklik järelevalve;
13. Streigi väljakuulutamise õiguse tekkimine, sh suhe töörahuga;
14. Streigi alustamise õiguse tekkimine, sh suhe töörahuga;
15. Töösulu erisused streigist eelnevates punktides käsitletud kollektiivse tööõiguse aspektides.

Igal aspekti juures peab Analüüs välja tooma:

- kuidas on aspekt hetkel Eestis reguleeritud lähtuvalt kehtivast siseriiklikust õigusest ning siduvatest rahvusvahelistest õigusaktidest;
- millised on hetkel Eestis kehtiva regulatsiooni probleemid;
- kuidas peaks olema aspekt reguleeritud ehk optimaalse mudeli kirjeldus koos väljapakutavate muudatuste põhjendustega.

Hinnangu andmisel ning optimaalse mudeli kirjeldamisel tuleb lähtuda Eesti eripäradest (sh madal tööturu osapoolte organiseeritus; väga väikese katvusega kollektiivläbirääkimised ning

kollektiivlepingud; menetlemist vajavate huvikonfliktide väike arv) ja rahvusvahelisest praktikast ning Eestile siduvatest rahvusvahelistest õigusaktidest.

Lisaks soovime, et Analüüs sisaldaks välja valitud kollektiivse tööõiguse aspektides kolme Euroopa Liidu riigi võrdlust, millest üks oleks pika ning eduka kollektiivsete töösuhete ajalooga, üks Eestile sarnase tööturu osapoolte organiseerituse ja kollektiivsete läbirääkimiste osakaaluga ning üks Pakkuja vabal valikul. Riikide võrdlus ei tohi ületada 1/3 kogu Analüüsi mahust.

Analüüsi alguses tuleb Analüüsis kasutatavad mõisted defineerida nende üheselt mõistetavuse tagamiseks.